

Przegląd Zachodni

INSTYTUT ZACHODNI W POZNANIU

W 70 rocznicę urodzin

prof. dra hab. Władysława Markiewicza

Jubilatowi prace swe dedykują:

Andrzej Kwilecki, Janusz Tazbir, Lech Trzeciakowski, Jan
Wąsicki, Jerzy Marczewski, Antoni Czubiński, Stanisław
Sierpowski, Marian Walczak, Czesław Łuczak, Henryk
Batowski, Marian Wojciechowski, Wilhelm Szewczyk, Wojciech
Wrzesiński, Piotr Kraszewski, Henryk Olszewski, Mieczysław
Tomala, Anna Wolff-Powęska, Krzysztof Kwaśniewski, Lech
Janicki, Ludwik Janiszewski, Jerzy Kultuniak.

1989

5-6
—
(252)

D W U M I E S I Ć Z N I K

PRZEGLĄD ZACHODNI

D W U M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

	Str.
<i>Andrzej Kwilecki</i> , Władysław Markiewicz — wybitny kontynuator „poznajskiej szkoły zachodniej”	1
<i>Janusz Tazbir</i> , Paracelsus a Polska	9
<i>Lech Trzeciakowski</i> , Głosa do rozważań nad kwestią polską w stosunkach niemiecko-rosyjskich w XIX wieku	23
<i>Jan Wąsicki</i> , Historyczne przeobrażenia w zasadach ustrojowych Niemiec	35
<u>Jerzy Marczewski</u> , Kwestia wybuchu I wojny światowej w historiografii niemieckiej	51
<i>Antoni Czubiński</i> , Ruchy rewolucyjne w Rosji a prawo narodów do samookreślenia	63
<i>Stanisław Sierpowski</i> , Wejście Niemiec do Ligi Narodów a stosunki polsko-niemieckie	75
<i>Marian Walczak</i> , Władze oświatowe w okupowanej Polsce (1939-1945). Zarys struktur i działalności	91
<i>Czesław Łuczak</i> , Demograficzne i ekonomiczne aspekty zagłady Żydów w okupowanej Polsce	113
<i>Henryk Batowski</i> , Losy polskich konsulatów w Niemczech po 1 września 1939 r.	121
<i>Marian Wojciechowski</i> , Sprawa Richarda Stillera. (Przyczynek do zbrodni katyńskiej)	131
<i>Wilhelm Szewczyk</i> , Odmiany patriotyzmu w piśmiennictwie śląskim XIX i XX wieku	141
<i>Wojciech Wrześniński</i> , Problematyka polskiej ludności rodzimej na Ziemiach Postulowanych w latach II wojny światowej	153
<i>Piotr Kraszewski</i> , Polska granica zachodnia w koncepcjach rządu RP na emigracji w latach 1939-1945	165
<i>Henryk Olszewski</i> , Heinrich Ritter von Srbik i ogólnoniemiecka koncepcja historii	187
<i>Mieczysław Tomala</i> , Historikerstreit — w Polsce i o Polsce	207
<i>Anna Wolff-Powęska</i> , Niemiecka droga do Europy	217
<i>Krzysztof Kwaśniewski</i> , Ojczyzna, Europa, czy Europa ojczyzn	237
<i>Lech Janicki</i> , Terminologia ogólnoniemiecka w RFN. Próba uszeregowania ważniejszych pojęć	249
<i>Ludwik Janiszewski</i> , Marynizacja jako kategoria teoretyczna i jako proces społeczny	267
<i>Jerzy Kułtuniak</i> , Muzeum Odry — kulturowe spojrzenie na rzekę	285

PRZEGLĄDY I KOMENTARZE

<i>Jadwiga Kiwerska</i> , Amerykański izolacjonizm wobec narastania kryzysu w Europie (1933 - 1939)	295
<i>Dariusz Łukasiewicz</i> , Między „martyrologią” a „historią”. Kierunki rozwoju badań nad nauką polską okresu okupacji hitlerowskiej 1939 - 1945	318
<i>Józef J. Węc</i> , Stanowisko Reichswehry wobec SA w okresie przejmowania władzy w Niemczech przez narodowych socjalistów (1933 - 1934)	329

OCENY I OMÓWIENIA

Wokół Czechosłowacji międzywojennego dwudziestolecia i kryzysu 1938 r. (omów. <i>J. Kozeński</i>)	343
La stampa italiana e la „polveriera d'Europa” (1905 - 1919) (omów. <i>S. Sierpowski</i>)	356
San Sabba. Intruttoria e processo per il Lager della Risiera, a cura di Adolfo Scalpelli (omów. <i>S. Sierpowski</i>)	359
<i>Piotr Bauer</i> , Generał Józef Dowbor-Muśnicki 1867 - 1937 (omów. <i>G. Łukomski</i>)	362
<i>Wirginia Grabska</i> , Koncepcja i praktyka integracji w EWG (omów. <i>T. Sporek</i>)	366

KALENDARIUM

Kronika stosunków Republiki Federalnej Niemiec z europejskimi krajami socjalistycznymi, maj-sierpień 1989 (oprac. <i>S. Żerko</i>)	371
---	-----

RADA REDAKCYJNA

Antoni Czubiński (przewodniczący), *Tomasz Budnikowski*, *Lech Janicki*, *Bogdan Koszel*, *Jerzy Kozeński*, *Jerzy Krasuski*, *Andrzej Kwilecki*, *Gerard Labuda*, *Czesław Łuczak*, *Jerzy Marczewski*, *Władysław Markiewicz*, *Zdzisław Nowak*, *Henryk Olszewski*, *Marian Olszewski*, *Hubert Orłowski*, *Kazimierz Pająk*, *Stanisław Sierpowski*, *Waldemar Sznajder* (redaktor naczelny), *Lech Trzeciakowski*, *Marian Wojciechowski*, *Tadeusz S. Wróblewski*, *Anna Wolff-Powęska*

Sekretarz redakcji: *Romualda Zwierzycka*
Korektor: *Monika Dziarnowska*

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
POZNAŃ, STARY RYNEK 78/79

Nakład 900 egz. Objętość: ark. wyd. 30, ark. druk. 24,25. Papier druk. sat. kl. V, 70 g. 70×100. Oddano do składu w sierpniu 1989 r. Podpisano do druku w marcu 1990 r. Druk ukończono w marcu 1990 r. Zam. nr 410/106. Cena zł 3500,—

DRUKARNIA UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA — POZNAŃ,
UL. FREDRY 10

INHALT

- Andrzej Kwilecki, Władysław Markiewicz — „ein Fortsetzer der Posener Westschule“
 Janusz Tazbir, Paracelsus und Polen
 Lech Trzeciakowski, Die Polenfrage in den deutsch-russischen Beziehungen im 19. Jahrhundert. Eine Glosse
 Jan Wąsicki, Historisch bedingte Umwandlungen der Staatsprinzipien in Deutschland
 Jerzy Marczewski, Der Ausbruch des Ersten Weltkrieges aus der Sicht deutscher Historiker
 Antoni Czubiński, Revolutionäre Bewegungen in Rußland und das Recht der Völker zur Selbstbestimmung
 Stanisław Sierpowski, Eintritt Deutschlands in den Völkerbund und deutsch-polnische Beziehungen
 Marian Walczak, Schulbehörden in besetzten Polen (1939 - 1945)
 Czesław Łuczak, Demographische und ökonomische Aspekte der Judenvernichtung im besetzten Polen
 Henryk Batowski, Das Schicksal polnischer Konsulaten in Deutschland nach dem 1. September 1939
 Marian Wojciechowski, Der Fall Richard Stiller — Unbekanntes in Sachen Katyn — Verbrechen
 Wilhelm Szewczyk, Schattierungen des Patriotismus. Schlesisches Schrifttum des 19. und 20. Jahrhunderts
 Wojciech Wrzesiński, Zur Frage der polnischen einheimischen Bevölkerung der Westgebiete während des 2. Weltkrieges
 Piotr Kraszewski, Die Westgrenze in den Plänen der polnischen Exilregierung 1939 - 1945
 Henryk Olszewski, Heinrich Ritter von Srbik und die gesamtdeutsche Gesichtsauffassung
 Mieczysław Tomala, Historikerstreit in Polen und über Polen
 Anna Wolff-Powęska, Der deutsche Weg nach Europa
 Krzysztof Kwaśniewski, Vaterland, Europa oder Europa der Vaterländer?
 Lech Janicki, Gesamtdeutsche Terminologie in der BRD. Versuch einer Systematisierung der Begriffe
 Ludwik Janiszewski, Marinisation als theoretische Kategorie und gesellschaftlicher Prozess
 Jerzy Kuttuniak, Oder-Museum. Ein Fluß in kultureller Sicht
 Buchbesprechungen
 Chronik: Gegenseitige Beziehungen BRD — sozialistische Staaten (Mai - August 1989)

CONTENTS

- Andrzej Kwilecki, Władysław Markiewicz „continuator of the Poznań western school“
 Janusz Tazbir, Paracelsus and Poland
 Lech Trzeciakowski, Gloss to the considerations of the Polish problems in Polish-Russian relations of the XIX century
 Jan Wąsicki, Historical changes in the system principles of Germany
 Jerzy Marczewski, World war I breakout in German historiography
 Antoni Czubiński, Revolutionary movements in Russia and the right of nations to self-determination
 Stanisław Sierpowski, German join in the Nations' League and Polish-German relations
 Marian Walczak, Educational authorities in occupied Poland (1939 - 1945). Structure and functioning framework
 Czesław Łuczak, Demographical and economical aspects of the Jews extermination in occupied Poland
 Henryk Batowski, Polish consulates in Germany after September 1, 1939
 Marian Wojciechowski, Richard Stiller's case. (A contribution to the Katyn crime)
 Wilhelm Szewczyk, Variations of patriotism in Silesian writing of the XIX and XX century
 Wojciech Wrzesiński, Polish native people on the Postulated Territories during II world war
 Piotr Kraszewski, Polish western border in the concepts of the Polish emigration government in the years 1939 - 1945
 Henryk Olszewski, Heinrich Ritter von Srbik and the general German concept of history
 Mieczysław Tomala, Historikerstreit — in Poland and about Poland
 Anna Wolff-Powęska, German way to Europe
 Krzysztof Kwaśniewski, Motherland, Europe or Europe of motherlands
 Lech Janicki, General German terminology in the FRG. An attempt to systematize more significant notions
 Ludwik Janiszewski, Marine writing as a theoretical category and a social process
 Jerzy Kuttuniak, Odra Museum — a cultural view on the river
 Books Reviews
 Chronicle of the Bilateral Relations between the FRG and Socialist Countries